

Putkinotkon päiväkodin varhaiskasvatussuunnitelma

1 JOHDANTO	1
2 TOIMINTA-AJATUS JA ARVOPOHJA	1
3 PUTKINOTKON PÄIVÄKOTI	2
3.1 PUTKINOTKON PÄIVÄKODIN TOIMINTA-AJATUS.....	3
3.2 PUTKINOTKON KASVUYMPÄRISTÖ.....	4
4 YHTEISÖLLISYYS	6
5 KASVATUSKUMPPANUUSPOLKU	7
5.1 ERITYINEN TUKEA VARHAISKASVATUKSESSA.....	8
6 MITÄ PÄIVÄKODISSA TEHDÄÄN?	9
6.1 PÄIVÄKODIN PERUSTEHTÄVÄ.....	9
6.2 LAPSILÄHTÖISYYDESTÄ JA AIKUISEN ROOLISTA	10
7 OPPIMIS- , TIETO- JA LAPSİKÄSITYS	11
7.1 OPPIMISKÄSITYKSESTÄ	11
7.2 TIETOKÄSITYKSESTÄ	11
7.3 LAPSİKÄSITYKSESTÄ.....	12
8 HYVINVOIVA LAPSI	12
8.1 HYVINVOINNISTA	12
8.2 TUNNETAIDOT	13
9 OPPIMISEN ILO	13
10 MITÄ KIELI MERKITSEE LAPSEN KEHITYKSESSÄ?	15
10.1 MAAHANMUUTTAJATAUSTAISET LAPSET JA ÄIDINKIELEN MERKITYS	15
11 VARHAISOPPIMISEN SISÄLLÖISTÄ (ORIENTAATIO)	16
12 MITEN SEURAAMME JA KEHITÄMME TOIMINTAAMME	17
LIITE 1. PÄIVÄKOTITOIMINTAA OHJAAVAT ASIAKIRJAT	20

1 JOHDANTO

Tämä Putkinotkon päiväkodin varhaiskasvatussuunnitelma (Vasu) on tehty työvälineeksi henkilökunnalle sekä tueksi vanhemmille heidän kasvatustehtävässään. Suunnitelman tarkoituksena on auttaa henkilökuntaa ja vanhempia muodostamaan yhteinen käsitys lapsesta. Varhaiskasvatussuunnitelmaa tarkistetaan ja päivitetään vuosittain.

Varhaiskasvatus on alle kouluikäisten lasten eri elämän piireissä tapahtuvaa kasvatuksellista vuorovaikutusta, jonka tavoitteena on edistää lasten tasapainoista kasvua, kehitystä ja oppimista.

Varhaiskasvatuksessa vanhempien ja varhaiskasvatuksen henkilöstön yhteistyö perustuu vuorovaikutukseen ja yhteisten kasvatuksellisten linjojen etsimiseen, kasvatuskumppanuuteen. Vanhemmilla on lapsen ensisijainen kasvatusoikeus ja -vastuu.

Varhaiskasvatussuunnitelman tekemisessä ja varhaiskasvatuksen toteuttamisessa meitä ohjaavat niin valtakunnalliset kuin kunnallisetkin asiakirjat. Kouvolan kaupungin Vasun pohjalta olemme työstäneet päiväkodin oman Vasun.

2 TOIMINTA-AJATUS JA ARVOPOHJA

Yhdistyksemme kaikissa neljässä päiväkodissa tavoitteenamme on, että päiväkotimme tarjoaa lapsille päivähoitopalveluja turvallisessa varhaiskasvatusympäristössä, jossa ammatillisesti uudistuva ja arvopohjan tunnistava henkilöstö toimii kasvatuskumppaneina vanhempien kanssa.

Perustehtävämme on lasten hoito, kasvatusta ja opetus moniammatillisesti suunniteltuna ja toteutettuna. Se tapahtuu soveltuvassa oppimista ja vuorovaikutusta edistävässä toimintaympäristössä yhteistyössä vanhempien kanssa.

Arvopohja

MLL:n Kouvolan paikallisyhdistyksen päiväkotien toimintaa ja varhaiskasvatusta ohjaavat arvot ovat

- lapset ja lapsuuden arvostus
- yhteisvastuu
- suvaitsevaisuus
- inhimillisyys
- ilo

Päiväkotiemme yhteisöllisyys, hyvä arvopohja ja henkilökunnan sitoutuminen työhönsä perustehtävän kautta ovat siten meidän tapamme toteuttaa Vasua päiväkodeissamme.

MLL:n periaatteiden mukaisesti **”Ilo löytyy arjesta”**.

Toteutamme meidän näköistämme elämällä oppimisen periaatetta: lapset osallistuvat toiminnan suunnitteluun omista mielenkiinnon kohteistaan käsin. Se tuo lapselle mahdollisuuden vahvistaa itseään ja sitä kautta kykyä selviytyä kasvun tuomista haasteista. Tällöin jokaisella hetkellä ja jokaisella päivällä on merkitystä – se tarkoittaa kohtaamista arjessa. Se tarkoittaa yhteisöllisyyttä, yhdessä tekemistä ja hetkeen kiireettömästi tarttumista. Tiedämme, että pieni arkipäiväiseltä tuntuva, kuten hymy, halaus ja yhdessä iloitseminen vaikuttavat yleiseen ilmapiiriin.

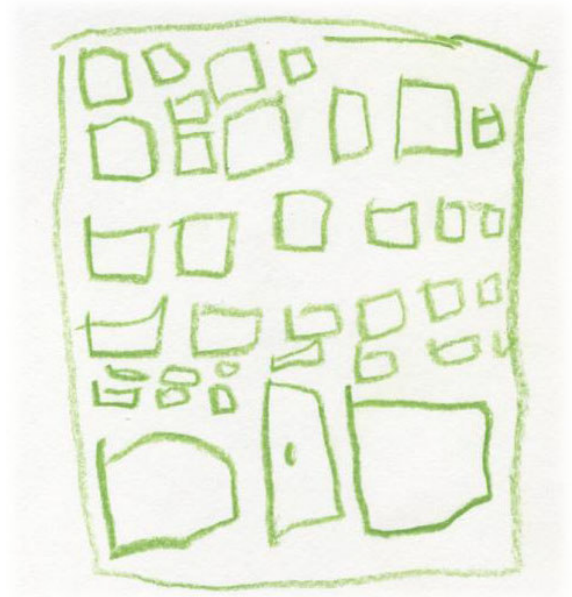
3 PUTKINOTKON PÄIVÄKOTI

Putkinotkon päiväkoti on Mannerheimin lastensuojeluliiton (MLL) Kouvolan paikallisyhdistyksen neljästä päiväkodista vanhin, se on perustettu 01.05.1962. Päiväkoti sijaitsee ydinkeskustan tuntumassa Kauppalankadun ja Ahdinkadun kulmauksessa sijaitsevan kerrostalon alakerrassa. Päiväkotimme on myös yhdistyksemme pienin yksikkö, meillä on tarjota 22 kokopäiväpaikkaa 1-5-vuotiaille lapsille.

Putkinotkon päiväkodin lapsiryhmän ikäjakauma mahdollistaa eri-ikäisten lasten kohtaamisen leikeissä ja arjen toiminnoissa.

Putkinotkon päiväkodin Vasussa korostuu leikki, sillä leikki on lapsen tärkein toimintamuoto ja oppimisympäristö.

Lapsella tulee olla mahdollisuus toimia itselleen ominaisella tavalla. Hänen tulee saada leikkiä, liikkua ja tutkia elämää ja ilmiöitä yhdessä toisten lasten ja turvallisten aikuisten kanssa.

3.1 PUTKINOTKON PÄIVÄKODIN TOIMINTA-AJATUS

Putkinotkon päiväkodissa pyrimme siihen, että lapsella on hyvä olla; hän viihtyy päiväkodissa, kokee olonsa turvalliseksi ja on onnellinen. Lapselle kehittyy terve itsetunto ja myönteinen minäkuva. Hän omaksuu kauniit tavat sekä kokee yhdessä olemisen riemua leikkien. Pyrimme kiireettömyyteen arjessa ja olemaan aidosti läsnä. Toimintamme perustuu yhteistyöhön vanhempien kanssa lapsen parhaaksi.

Painotamme toiminnassamme seuraavia asioita:

leikki

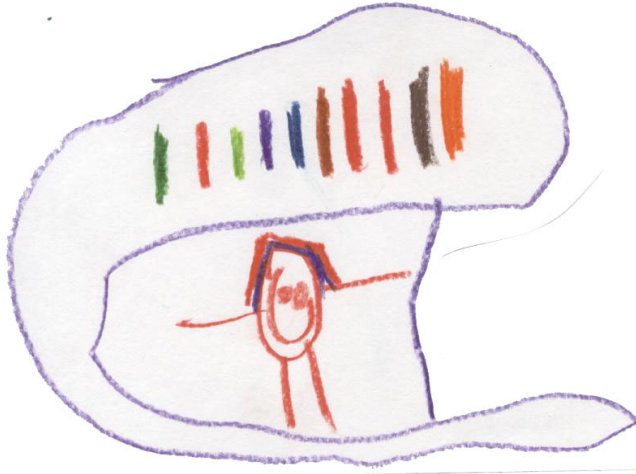
- päivittäin aikaa ja mahdollisuus leikkiin ulkona ja sisällä
- monipuolinen leikkivälineistö lasten saatavilla
- muunneltava leikkiympäristö ja tilojen muunneltavuus
- mahdollisuus leikin jatkamiseen
- leikkirauha
- leikin ohjaus, leikin rikastuttaminen
- vuorovaikutustaidot
- tunteiden käsittely

kiireettömyys:

- arjen sujuvuus
- lasten kuuleminen, aito läsnäolo
- aikaa keskusteluille lasten kanssa
- aikaa vanhempien kohtaamiseen

vanhempien kanssa tehtävä yhteistyö:

Meille on tärkeää avoin ja luottamuksellinen yhteistyö vanhempien kanssa, jotta lapsi saisi tarpeittensa mukaista hoitoa, kasvatusta ja tukea. Tuemme myös vanhempia omassa vanhemmuudessaan lapsensa parhaina asiantuntijoina.

3.2 PUTKINOTKON KASVUYMPÄRISTÖ

Hyvän kasvun edellytyksenä on turvallinen ja myönteinen kasvu- ja oppimisympäristö. Se tukee lapsen luovuutta ja itsetunnon kehitystä sekä sosiaalisten taitojen omaksumista. Siinä lapsi voi löytää vahvuutensa ja kehittyä kokonaisvaltaisesti.

- Kasvuympäristössä on keskeistä aikuisen ja lapsen välinen sekä lasten keskinäinen vuorovaikutus.
- Hyvä kasvuympäristö herättää lapsissa mielenkiintoa, kokeilunhalua ja uteliaisuutta ja kannustaa lasta toimimaan ja ilmaisemaan itseään.
- Se tukee monipuolisesti lapsen kasvua ja oppimista sekä oman toiminnan arviointia.
- Se tarjoaa lapselle tilaa ja aikaa pitkäkestoisiin leikkeihin ja omaan rauhaan.
- Hyvä kasvuympäristö mahdollistaa lasten jokapäiväisen riittävän liikkumisen, tarjoaa virikkeitä ja välineitä lasten taiteelliseen toimintaan ja kokeilemiseen, sekä tukee lasten mahdollisuuksia ympäristön ja sen ilmiöiden tutkimiseen.
- Se on myös kieliympäristönä virikkeinen ja siinä pystytään järjestämään lapsen kielellistä kehitystä tukevaa toimintaa.

On tärkeää, että kasvuympäristö on iloinen, avoin, rohkaiseva ja lapsen toiminnalle aikaa antava.

Kasvuympäristöömme kuuluvat:

- fyysinen
- esteettinen
- psyykinen
- sosiaalinen
- emotionaalinen
- kognitiivinen

Fyysinen ja esteettinen ympäristö

Fyysinen kasvuympäristömme tukee kestävästä kehitystä ja on lasten terveyttä ja liikuntaa edistävä sekä turvallinen. Se antaa paljon tilaa lapsen leikeille sisällä ja ulkona ja tarjoaa myös mahdollisuuden leikkien ja toiminnan jatkuvuudelle.

Kasvuympäristö on esteettisesti miellyttävä ja kodinomainen. Se on suunniteltu ergonomisesti oikein; välineet ja materiaalit ovat lasten ulottuvilla.

Meillä:

- päiväkotimme sisätilat mahdollistavat monipuolisten leikkiympäristöjen rakentamisen ja leikin jatkuvuuden.
- ulkoilualueenamme on Sumulaakson leikkikenttä monipuolisine leikkivälineineen ja viereisellä Kisakentällä on mahdollista pelata pallo- ja mailapelejä, sekä leikkiä liikuntaleikkejä.
- luontoretkikohteenamme on Urheilupuiston kuntopolku ja siellä sijaitseva ”Röllimetsä”, joka tarjoaa hyvät mahdollisuudet liikuntaan, leikkiin ja tutkimiseen
- Urheilupuiston ympäristö tarjoaa mahdollisuuden talviurheiluun; hiihtoon, luisteluun ja mäenlaskuun. Jäähallin painisalilla käymme jumpalla.
- päiväkodin keskeinen sijainti tarjoaa meille useita retkikohteita. Kävelymatkan päässä on mm. kaupungin keskusta, tori, asema, kirjasto, kirkko, Manski ja sen tapahtumat

Psyykinen, sosiaalinen ja emotionaalinen kasvuympäristö

Lapsi on riippuvainen aikuisista ja hän tarvitsee hoivaa ja huolenpitoa. Voidakseen kasvaa ja kehittyä tasapainoisesti, on hänen saatava läheisyyttä, turvallisuutta ja vuorovaikutteisia ihmissuhteita.

Meillä:

- syli, lähellä ja läsnäolo lasten kanssa
- lapsi voi tuntea itsensä hyväksytyksi
- tunteiden tunnistaminen ja sanoitus
- aidot ja avoimet ihmissuhteet lasten, vanhempien ja henkilökunnan kesken
- onnistumisen kokemukset

Psyykkisessä kasvuympäristössämme on avoin, lämmin, iloinen ja salliva ilmapiiri. Se on turvallinen, huoltapitävä ja ohjaava antaen lapselle mahdollisuuden myös yksin olemiselle, levolle, sekä omaan rauhaan. Lapsen töitä ja tekemisiä arvostetaan ja lapsi kokee että häntä odotetaan, toivotaan ja kaivataan. Myönteisessä ilmapiirissä lapsen minä -kuva vahvistuu.

Kognitiivinen kasvuympäristö

Kognitiivinen oppimisympäristö mahdollistaa lasten omaehtoisen tutkimisen, leikin, työn ja touhun, ja antaa tilaa riittävästi luovuudelle. Se rohkaisee lapsia, herättää halun uuden oppimiseen ja omien taitojen kehittämiseen ja kannustaa yrittämään, sekä mahdollistaa yksilö ja ryhmätoiminnan.

4 YHTEISÖLLISYYS

Yhteisöllisyys on meille tärkeää. Yhteisöllisyys tarkoittaa toistemme kohtaamista, toisistamme välittämistä ja yhteistä vastuuta hyvinvoinnista. Meidän on arkityössämme sitouduttava avoimeen ja säännölliseen vuorovaikutukseen. Sovimme yhdessä ne toimintatavat, joilla työtämme teemme.

Päiväkodissa toimimme isommassa; 1-5-vuotiaiden ryhmässä, sekä pienemmissä ikä- ja kehitystason mukaisissa ryhmissä. Edistämme toiminnallamme lasten ryhmäytymistä ja yhdessä toimimista. Jokainen ryhmän jäsen on arvokas ja jokaisella on oma paikkansa ryhmässä. Yhteisöllisyys kunnioittaa yksilön tarpeita ja perustuu tasavertaiselle vuorovaikutukselle.

Turvallinen yhteisö auttaa lasta harjoittelemaan tunteitaan esim. ristiriita- ja turhautumisen tilanteissa. Erilaisista ongelmatilanteista keskustellaan myös ryhmissä. Yhteisöllisyys tavoitteena onkin se, että opimme ilmaisemaan ja jakamaan ajatuksiamme avoimesti ja luottamuksellisessa ilmapiirissä.

Arvojemme mukaisesti toimintaamme ohjaavat toisen arvostus, suvaitsevaisuus, inhimillisyys ja yhteisvastuu. Hyvä käyttäytyminen toisiamme kohtaan edistää keskinäistä kunnioitusta. Se ohjaa kohti myönteistä yhteisyyttä ja rohkeutta siirtyä tulevaisuudessa uusiin yhteisöihin – löytää niissäkin oma ainutlaatuinen paikkansa.

5 KASVATUSKUMPPANUUSPOLKU

Kasvatuskumppanuudella varhaiskasvatuksessa tarkoitetaan vanhempien ja henkilöstön tietoista sitoutumista toimimaan yhdessä lasten kasvun, kehityksen ja oppimisen prosessien tukemisessa.

Lapsen elämän tasapainoinen kehittyminen edellyttää hänestä vastuussa olevien aikuisten tiivistä yhteistyötä. Vanhempien ja henkilöstön tiedot lapsesta luovat yhdessä parhaat edellytykset lapsen hyvinvoinnin turvaamiselle.

Sitoudumme perheiden kanssa yhdessä kasvatuskumppanuuteen, jonka kantava voima on lapsen etu ja yhteinen toiminta lapsen parhaaksi.

Kasvatuskumppanuus on kuin polku, jota kuljemme yhdessä perheiden kanssa. Yhteinen kulkeminen alkaa ennen hoidon alkamista siihen päivään, kun hoitosuhde päättyy.

Kumppanuuspolku

Varhaisen vuorovaikutuksen tukeminen

Ennen hoidon alkamista kutsumme vanhemmat päiväkotiin keskusteluun, jossa tutustumme toisiimme. Vanhemmat saavat kertoa omia odotuksiaan ja toiveitaan hoidon suhteen ja saavat tietoa tulevasta hoitopaikasta. Päiväkoti saa tärkeää etukäteistietoa lapsesta ja perheestä, jotta voimme ottaa lapsen yksilöllisesti vastaan ja hoidon aloitus olisi mahdollisimman onnistunut.

Näin aloitamme yhteisen kumppanuuspolun kulkemisen.

Ennen hoidon alkamista lapset tutustuvat päiväkotiin yhdessä vanhempiensa kanssa.

Lapsikohtaisesti räätälöidään ns. pehmeä lasku.

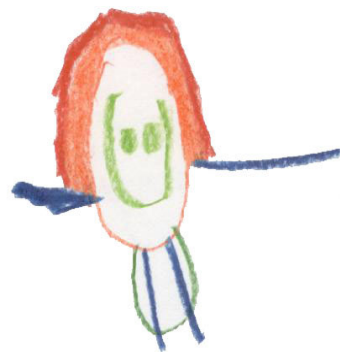
Tutustumiskerrat ja vanhempien osallisuus määräytyvät tarpeen mukaan Alle 3-vuotiaiden lasten vanhempien läsnäolo hoidon aloituksessa on erityisen toivottavaa.

Varhaiskasvatuksen suunnittelu

Jokaiselle lapselle tehdään päiväkodissamme lapsen henkilökohtainen

varhaiskasvatussuunnitelma = **lapsen Vasu**.

Se laaditaan yhdessä perheen kanssa.

Lapsen Vasu laaditaan kasvatustaloustalossa

n. 2-3 kk toimintakauden tai hoitosuhteen alkamisesta.

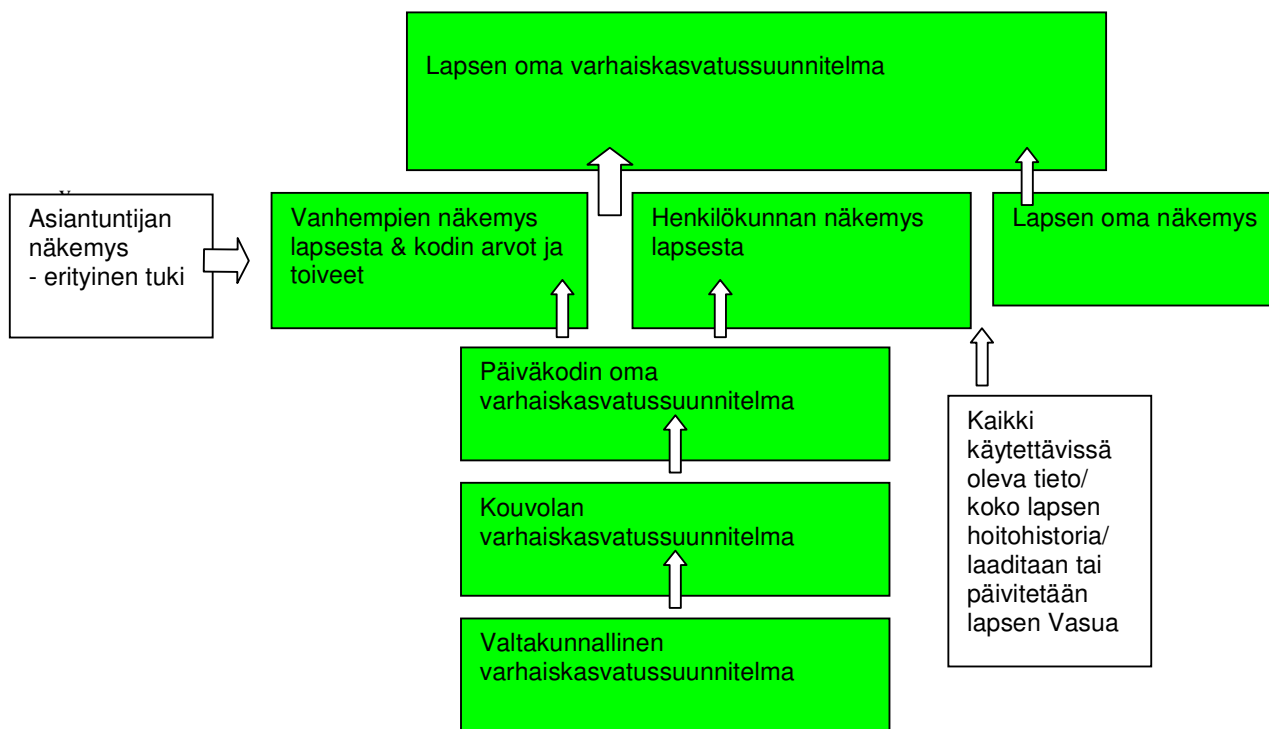
Yhteistyössä mietitään vanhempien ja päiväkodin yhteiset tavoitteet lapsen varhaiskasvatukselle. Suunnitelmassa otetaan huomioon lapsen kokemukset, tämän hetken tarpeet ja tulevaisuuden näkymät, lapsen mielenkiinnon

kohteet, vahvuudet ja lapsen yksilölliset tuen ja ohjauksen tarpeet. Keskustelussa sovitaan myös vanhempien kanssa tehtävän yhteistyön tavoista. Lapsen Vasu monistetaan molemmille osapuolille: päiväkotiin ja kotiin.

Lapsen Vasua arvioidaan seuraavana keväänä /syksynä uudessa keskustelussa tai hoitosuhteen päättyessä. Vasu on käytössä lapsen koko hoitosuhteen ajan.

Lapsen **Vasun laadinnasta ja päivittämisestä muodostuu jatkumo**. Tämä huomioidaan myös silloin, jos lapsi vaihtaa päiväkodin sisällä ryhmästä toiseen tai vaihtaa päivähoitopaikkaa.

Lapsen varhaiskasvatussuunnitelman eteneminen kaaviona:

5.1 ERITYINEN TUKI VARHAISKASVATUKSESSA

Lapsen tuen tarpeen arvioinnin lähtökohtana varhaiskasvatuksessa on vanhempien ja kasvatushenkilöstön havaintojen yhteinen tarkastelu tai lapsen aiemmin todettu erityisen tuen tarve. Lapsi voi tarvita tukea fyysisen, tiedollisen, taidollisen tai tunne-elämän tai sosiaalisen kehityksen osa- alueella eripituisia aikoja. Tuen tarve voi syntyä myös tilanteessa, jossa lapsen kasvuolot vaarantuvat tai eivät turvaa hänen terveyttään ja kehitystään.

Mikäli havaitsemme lapsella tuen tarvetta, keskustelemme tilanteesta vanhempien kanssa. Henkilökunnan ja vanhempien tukena on alueen kiertävä erityislastentarhanopettaja (kelto).

Yhdessä vanhempien kanssa mietimme tarvittavia tukitoimenpiteitä. Tukitoimia voivat olla mm. lapsen kehityksen tehostettu seuraaminen, yhteistyön tehostaminen, erilaiset järjestelyt päiväkodissa, tutkimuksiin tai Kasperiin (kasvatus- ja perheneuvola) ohjaaminen (ohjauslomake) tai yhteistyö lastensuojelun kanssa.

Lapsen tarvitsema tuki aloitetaan mahdollisimman varhaisessa vaiheessa.

Verkostoyhteistyö

Mahdollistaaksemme laadukkaat lasten ja perheiden tarpeita vastaavat varhaiskasvatuspalvelut me tarvitsemme yhteistyökumppaneita.

Tärkeimpiä yhteistyökumppaneitamme ovat kiertävä erityislastentarhanopettaja, kasvatus- ja perheneuvola, neuvola, sosiaalitoimi ja toiset päiväkodit.

6 MITÄ PÄIVÄKODISSA TEHDÄÄN?

Lapsen kasvua ja kehitystä tukee aikuinen, joka tietää ja ymmärtää kasvamisen kehityksellisen kokonaisuuden. Hän näkee lapsen yksilönä, mutta osaa havainnoida häntä myös vertaisryhmän viitekehyksessä erottaen ne mahdolliset erityistarpeet, joita lapsella on. Kasvun tukemista on myös aikuisen antama hoiva, jota ilman lapsi ei tule toimeen. Jokainen lapsi tarvitsee kehittyäkseen paitsi fyysistä huolenpitoa, myös hellyyttä ja läheisyyttä. Meillä aikuisen syli on tärkeä paikka: sinne voi jokainen lapsi halutessaan kavuta.

6.1 PÄIVÄKODIN PERUSTEHTÄVÄ

Päiväkodin tulee tarjota lapsille jatkuvat, turvalliset ja lämpimät ihmissuhteet, lapsen kehitystä monipuolisesti tukevaa toimintaa sekä lapsen lähtökohdat huomioon ottaen suotuisat kasvuympäristöt.

Lapsen iän ja yksilöllisten tarpeiden mukaan tulee päivähoidon edistää lapsen fyysistä, sosiaalista ja tunne-elämän kehitystä. Edistäessään lapsen kehitystä meidän päiväkodissa tulee tukea lapsen kasvua yhteisvastuuseen ja rauhaan sekä elinympäristön vaalimiseen.

Hoidon, kasvatuksen ja opetuksen kokonaisuus

Tasapainoinen kasvu, kehitys ja oppiminen tähtäävät lasten itsenäisen toimintakyvyn ja elämänikäisen oppimisen perustan luomiseen ja edelleen kehittymiseen. Siihen lapsi tarvitsee aikaa, tilaa ja mahdollisuuksia omatoimiseen, lapselle ominaiseen toimintaan, leikkimiseen, liikkumiseen, tutkimiseen ja taiteelliseen kokemiseen ja ilmaisemiseen. Meidän tehtävänä on rikastaa, jäsentää, ohjata ja tukea lasten toimintaa.

Hoito ja huolenpito voidaan kiteyttää kolmeen oleelliseen kohtaan:

- keskinäisen luottamuksen rakentaminen
- hyvinvoinnista huolehtiminen
- terveys, virkeys ja toimintakyky

Kasvatuksen ja kasvamaan saattamisen tavoitteet:

- itseksi kasvaminen
 - o sosiaalisen kanssakäymisen ja vuorovaikutuksen opettelu
 - o itsenäiseksi kasvaminen
 - o toiset huomioon ottavaksi kasvaminen

Opettamisen tavoitteet:

- lapset omaksuvat ympäristön ja elämän hallinnan tietoja ja taitoja
- lapset oppivat oppimisen välineiden ja menetelmien hallintaa
- lapset oppivat ongelmanratkaisun prosesseja
- lapset kiinnittyvät suomalaiseen kulttuuriin
- lapset omaksuvat sivistyneen inhimillisen toiminnan perusasioita

6.2 LAPSILÄHTÖISYYDESTÄ JA AIKUISEN ROOLISTA

Toteuttamamme lapsilähtöisyys perustuu siihen, että jokainen lapsi on arvokas ja arvostettu. Hänellä on yksilöllisiä tarpeita, kiinnostuksen kohteita, vahvuuksia ja kysymyksiä esitettävänä. Aikuisen tehtävä on vastata lapsen tarpeisiin, arvostaa lapsen ideoita ja niistä nousevaa toimintaa.

Lapsilähtöinen ajattelumme tarkoittaa, että lapsi tuo yksilöllisyytensä osaksi ryhmää. Meidän näkökulmastamme tärkeintä ei ole se lähteekö toiminta pelkästään aikuisesta vai pelkästään lapsesta, vaan se, että edistämme lapsen kasvua, kehitystä ja oppimista hänen yksilölliset tarpeensa tunnistuen ja huomioiden.

Havainnoimalla saadaan tärkeää tietoa lapsesta. Näin lasten mielenkiinnon kohteet, ihmettelyn aiheet, ajatukset ja kysymykset näkyvät myös toiminnan suunnittelussa.

7 OPPIMIS-, TIETO- JA LAPSIKÄSITYS

7.1 OPPIMISKÄSITYKSESTÄ

Oppimalla lapsi lisää ymmärrystään ympäröivästä maailmasta. Oppimiseen liittyy aina aktiivisuutta ja toiminnallisuutta. Vain lapsi itse voi antaa oppimalleen merkityksen. Aiemmin opittu ja omaksuttu toimii uusien opittavien asioiden pohjana. Lapsen uuden oppimista tuetaan mahdollistamalla tutkimisen, löytämisen, keksimisen ja oivaltamisen ilo. Oppiminen on jatkuva prosessi, jossa lapsi kasvaa ja oppii vuorovaikutuksessa ympäristönsä kanssa.

Lapsen oppiminen on mahdollista silloin, kun lapsi sitoutuu toimintaansa. Sitoutuminen edellyttää, että toiminta on mielekästä ja lapsen kannalta merkityksellistä. Lapsi otetaan mukaan osalliseksi oman arkensa rakentamiseen. Osallisuus tarkoittaa mahdollisuutta tehdä aloitteita ja vaikuttaa tilanteen muotoutumiseen. Siihen lapsi tarvitsee häntä kuuntelevaa ja hänen käsityksiään huomioivaa aikuista tuekseen.

Oppimiseen liittyy aina tunnetta ja lapsi kokee oppimisestaan suurta iloa!

Oppimisympäristössä huomioidaan lapsen erilaiset tavat oppia. Tällöin lapsen on mahdollista edetä omassa kehityksellisessä tahdissaan ja omalla persoonallisella tavallaan

Oppimisen tukeminen varhaiskasvatuksessa tarkoittaa oppimisedellytysten vahvistamista ja myönteisten oppimiskokemusten mahdollisuuksia. Elämänikäisen oppimisen tielle on lapsen helppo lähteä vuorovaikutuksessa toisten kanssa, leikin tiimellyksessä!

7.2 TIETOKÄSITYKSESTÄ

Lapsi on hyvin tiedonhaluinen: hän haluaa tietää loputtomiin ja tätä tiedonhalua päiväkodissa tahdomme tukea. Me haluamme ohjata lasta hankkimaan tietoa, jäsentelemään sitä, käyttämään sitä ja soveltamaan eri tilanteisiin.

Lapsen kannalta merkityksellistä on toimintatieto: **tieto kytkeytyy tekemiseen.**

Lapsen tieto rakentuu tekemällä, leikkimällä, tutkimalla ja toisen ihmisen (kaverin tai aikuisen) tekemistä seuraamalla ja/tai matkimalla. Kokemusten kautta tiedot ja taidot karttavat ja lapsi oppii uusia asioita. Uusin tieto liitetään aiemmin opittuun.

7.3 LAPSIKÄSITYKSESTÄ

Jokainen lapsi on erilainen ja yksilöllinen syntymästään lähtien ja arvokas sellaisenaan.

Lapsi on aktiivinen toimija; hän on innokas, eläväinen, tutkiva, oivaltava ja kokonaisvaltainen. Meidän aikuisten tehtävä on antaa lapsen olla lapsi ja mahdollistaa se, että hän saa ja voi toimia itselleen ominaisella tavalla. Lapsi tarvitsee leikkiä, liikkumista, elämyksellisyyttä ja kokemuksellisuutta. Päiväkotitoiminnassa muistamme sen, että lapsella on oikeus itselleen merkityksellisiin ja tärkeisiin asioihin. Silloin hän kokee tulleen kuulluksi ja nähdyksi ja sitä kautta hyväksytyksi. Lapsen vahvuuksia tukemalla luodaan hänelle kykyä selviytyä kasvamisen tuomista haasteista.

8 HYVINVOIVA LAPSI

8.1 HYVINVOINNISTA

Lapsen hyvinvoinnin turvaaminen on päivähoidon perustehtävä

Hyvinvoiva lapsi kokee iloa ja toiminnan vapautta kiireettömässä ja turvallisessa ilmapiirissä. Lasta arvostetaan ja hänet hyväksytään omana itsenään ja näin vahvistetaan lapsen terveen itsetunnon kehitystä. Hyvinvointia on tyytyväisyys, onnellisuus, mahdollisuus toteuttaa ja kehittää itseään. Huolehdimme lapsen päivittäisen ravinnon, liikunnan, levon ja terveyden tasapainosta.

Päiväkodissamme valmistetaan ruoka itse. Meillä on oma valmistuskeittiö, jossa valmistuvat maukkaat, ravintosisällöllisesti oikeanlaiset ateriat kaikille lapsille. Myös erilaiset ruoka-aineallergiat tulevat huomioituksi niin, että ruokalista on kuitenkin monipuolinen ja ruoka maistuu hyvälle!

Yhdistyksen omat laitosapulaiset huolehtivat siivouksesta niin, että päiväkotitoimi on siisti ja viihtyisä. Puhdistuksessa käytettävät aineet ovat hajuttomia turhien allergiaoireiden estämiseksi. Fyysisen ympäristön siistimiseen osallistuvat kukin omalla tavallaan kaikki yhteisön jäsenet – myös lapset.

Lasten terveyden edistämiseksi ulkoilemme päivittäin. Ulkona liikkuminen ja leikkiminen kohottavat fyysistä kuntoa, edistävät hyvää ruokahalua sekä auttavat kehon oikeanlaisen rasituksen ja levon vuorottelussa.

Fyysisen turvallisuuden kiinnitämme erityistä huomiota, sen takaamiseksi toteutetaan päiväkodin turvaohjeistusta, Säännöistä keskustellaan ja niitä luodaan myös yhdessä lasten kanssa.

Psyykkistä turvallisuutta ja hyvinvointia edistää aikuisen aito kiinnostus lapseen. Lapsella on tarve tulla kuulluksi, nähdyksi ja arvostetuksi. Aikuisen antama hoiva takaa lapselle kasvurauhan: lapsella on oikeus olla lapsi riittävän pitkään ja rauhassa.

8.2 TUNNETAIDOT

Pienten lasten tunne- elämä kehittyy ympäristöä havainnoimalla ja oppimalla erilaisissa vuorovaikutussuhteissa. Perustarpeiden tyydytys, hoiva ja hellyys sekä puhe saavat pienissä lapsissa aikaan mielihyvää ja luovat perustan luottamukselle. Aikuisten omat tunteenilmaisut edistävät lapsen tunne-elämän kehitystä ja antavat hänelle mallin tunteiden ilmaisusta ja hallinnasta. Meille on tärkeää, että lapselle on tarjolla syliä ja läheisyyttä.

Lapset tarvitsevat aikuisilta hyväksyntää, kiitosta ja myönteistä palautetta. Lapsen minäkuva syntyy pikkuhiljaa vuorovaikutuksessa.

Lasten tunteet ovat aitoja. Lapset kiukkuavat, itkevät pettymystään, halivat onnesta ja pelkäävät. Aikuisten tehtävänä päiväkodissa on sanoa ääneen näitä tunteita lapselle (sanoittaa), jotta lapsi itse oppisi ajan kanssa ne tiedostamaan itsessään. Lapselle voi sanoa: sinä olet vihainen, koska...jne. Lapset tarvitsevat aikuisten tukea ja lohdutusta kestääkseen omat ailahtelevat tunteensa.

Lapsen kehityksen kannalta on tärkeää oppia ymmärtämään että erilaisten tunteiden näyttäminen on sallittua. Silloin kun lapsi saa muilta myötätuntoa osakseen hän oppii antamaan sitä myös muille pikkuhiljaa.

9 OPPIMISEN ILO

Lapselle ominainen tapa toimia ja ajatella

Leikkiminen, liikkuminen, tutkiminen ja eri taiteen alueisiin liittyvä ilmaiseminen ovat lapselle ominaisia tapoja toimia ja ajatella. Toimiessaan itselleen mielekkäällä tavalla lapsi ilmentää ajatteluaan ja tunteitaan. Lapselle luonteva toiminta vahvistaa hänen hyvinvointiaan ja käsitystä itsestään.

Leikkiminen

Leikkiessään lapsi oppii maailmasta uusia asioita, rakentaa omaa suhdettaan maailmaan sekä omaa identiteettiään, tutkii ja kokeilee. Lapset luovat koko ajan uutta kun heille antaa siihen mahdollisuuden, he käyttävät leikkinsä pohjana elettyä elämäänsä ja omia kokemuksiaan. Leikkiessään lapset jäljittelevät muita, pohtivat ja luovat koko ajan uutta. He käyttävät leikkinsä aineksinaan kaikkea näkemäänsä, kuulemaansa ja kokemaansa.

Lapsille on mielekästä ja ominaista toimintaa leikkiä juuri niitä asioita, joita hän näkee ja kokee, mutta myös sellaisia leikkejä jotka ovat puhtaasti lapsen oman mielikuvituksen tuotetta.

Leikin kautta voidaan myös suunnitellusti tutustua uusiin asioihin, harjaannuttaa lapsen perusvalmiuksia sekä myös toistaa jo opittuja asioita. Leikki siis kehittää lapsen toimintakykyä ja -mahdollisuuksia. Leikin päämäärä on leikki itse.

Leikkiympäristön luominen, ylläpitäminen ja uudistaminen lasten kanssa ovat olennainen osa meidän varhaiskasvatustamme, johon mielellään otamme mukaan myös vanhempia. Meidän tehtävänämmekin antaa tarpeeksi tilaa ja aikaa lasten leikille sekä tukea leikin jatkuvuutta.

Liikkuminen

Liikkuminen luo lapselle iloa ja elämyksiä ja se on myös lapsen hyvinvoinnin ja terveen kasvun perusta. Liikkuessaan lapsi ajattelee, ilmaisee tunteitaan ja oppii koko ajan uutta. Liikkumalla paikasta toiseen lapsi hahmottaa ympäristöään ja liikkeen avulla lapsi myös tutustuu omaan kehoonsa. Lapsen tietoisuus omasta kehostaan ja sen hallinnasta luo pohjaa terveelle itsetunnolle. Liikunnan ja liikkumisen yhdistäminen kaikkeen toimintaan lisää lasten oppimisen mahdollisuuksia.

Taiteellinen kokeminen ja ilmaiseminen

Päiväkodissa lapsella on mahdollisuus tutustua eri taidelajeihin mm. kuvataiteisiin, musiikkiin, draamaan, sekä lasten kirjallisuuteen. Kun puhutaan lapsesta taiteen kokijana ja tekijänä, ei ole kysymys mistään erillisestä toiminnasta arkipäivässä vaan lapsi luo jatkuvasti kun saa mahdollisuuden ja rohkaisua. Tärkeää onkin kunnioittaa lapsen omaa ilmaisutapaa ja antaa kannustavaa palautetta. Taidetta kokevan ja tekävän lapsen maailmassa on tekemisen ja onnistumisen iloa, muotoja, ääniä, värejä, tuoksuja, tunteita ja eri aistien välittämiä kokemuksia.

Tutkiminen

Lapset ovat uupumattomia maailman tutkijoita. Syntymästään asti lapsi on aktiivinen ja utelias, haluaa kysellä ja pohtia. Tutkiessaan lapsi tyydyttää uteliaisuuttaan ja kokee osallisuutta ympärillään olevaan maailmaan ja yhteisöön. Lapsi kokee, että hänen tutkiva ihmettelynsä, kysymyksensä, pohdintansa ja toimintansa on merkityksellistä. Hän voi itse sekä yhdessä muiden kanssa rauhassa kokeilla tutkia uusia asioita. Yrityksen ja erehdyksen ja oivalluksen kokemus ylläpitää ja vahvistaa lapsessa oppimisen iloa. Oppimisympäristöissä täytyy olla riittävästi mielenkiintoista tutkittavaa, mitä voi koskettaa, pudottaa maahan, haistella, katsella ja maistella. Välillä tutkiminen edellyttää leikkiä, välillä kirjoihin tutustumista, joskus rakentelua tai luontoon maastoutumista.

10 MITÄ KIELI MERKITSEE LAPSEN KEHITYKSESSÄ?

Ystävyyssuhteiden solmiminen, niiden ylläpitäminen ja toimiminen leikissä ovat asioita, joita lapsi arvostaa. Näiden taitojen edistäjänä kielellisellä vuorovaikutuksella on ensisijainen merkitys. Kielen avulla omien tarpeiden ilmaisu ja erilaisten arkipäivän askareiden toimittaminen helpottuu. Lapsi käyttää kieltä omalla persoonallisella tavallaan ja häntä rohkaistaan itseilmaisuun ja vuorovaikutukseen, niin että hänestä kasvaa aktiivinen puhuja ja kuuntelija. On tärkeää, että lapsi oppii paitsi vastaamaan, myös kysymään!

Kieli on ajattelun ja tiedollisen oppimisen perusta ja aina mukana arjessa. Lapsi tutustuu leikinomaisesti kieleen ja kokee oppimisen ja ilmaisun iloa kielen käyttäjänä.

Kielellinen ilmaisu on saumattomasti osa lapsen leikkiä. Leikissä hän harjoittaa eläytymistä, mielikuvitusta ja luovuutta, sekä opettelee vuorovaikutustaitoja.

Kieli on tunteiden ilmaisun väline. Tuemme ja kannustamme lasta löytämään sanat kertomaan ja kuvailemaan hänen omia tunteitensa ja näin myös selvittämään vaikeita ristiriitatilanteita. Tämä auttaa häntä ymmärtämään itseään, luomaan positiivista minäkuvaa, sekä huomioimaan paremmin muiden tunteita.

Jokaisella lapsella on oikeus kieleen: kieli on ilmaisun väline myös sellaisille lapsille, joilla ei ole puhetta!

Kielellisen tietoisuuden laajentaminen ja kirjoitetun kielen tarkasteleminen ovat merkittävä osa tavoitteellista toimintaa päiväkodissa. Lapsen kielellistä kehitystä tuetaan, lapsille luetaan paljon ja pidetään yllä kiinnostusta kirjoja kohtaan luomalla niiden avulla myönteisiä kokemuksia ja elämyksiä. Liittämällä kuulemansa omiin kokemuksiinsa lapsi laajentaa omaa maailmankuvaansa. Kirjasto on meille tärkeä ja läheinen retkikohde. Lapsilla on tällöin mahdollisuus valita omia mielikirjojaan yhteisesti tutustuttaviksi.

Meidän jatkuvana tehtävänä on huolehtia siitä, että lasten toimintaympäristö on kielellisesti virikkeellinen ja lasten yksilöllistä kielellistä kehitystä edistävä. Lasten kieliympäristöön on kiinnitettävä erityistä huomiota silloin, kun päiväkodissa puhutaan useita kieliä.

10.1 MAAHANMUUTTAJATAUSTAISET LAPSET JA ÄIDINKIELEN MERKITYS

Äidinkielen merkitys tunnekielenä on tärkeää. Kannustamme siihen, että lapset käyttävät vanhempiensa kanssa omaa äidinkieltään. Suomen kielen oppimiselta lapsi ei voi Suomessa vältyä, haasteena on nimenomaan äidinkielen säilyminen.

Päiväkodissa me tuemme lapsen suomen kielen oppimista. Sitä tukevat myös päiväkotikaverit ja vuorovaikutus ryhmässä.

11 VARHAISOPPIMISEN SISÄLLÖISTÄ (ORIENTAATIOT)

Varhaiskasvatuksen toteuttamisessa vuorottelevat lapsilähtöiset, lapsille ominaiset toiminnan tavat ja aikuislähtöiset varhaisoppimisen sisällöt..

Matemaattinen ajattelu ja ymmärtäminen

- Päiväkodissa vertaaminen, päättelyminen ja laskeminen tapahtuvat arkielämän tilanteissa leikinomaisesti konkreettisten lapsille tuttuja ja heitä kiinnostavien materiaalien, esineiden ja välineiden avulla.

Luonnontieteellinen ajattelu ja ymmärtäminen

- Havainnoimalla, tutkimalla ja kokeilemalla tutustumme luonnon ilmiöihin eri vuoden aikoina.
- Oma piha-alueemme tarjoaa monipuolista eliömaailmaa tutkittavaksi esim. puiston oravien puuhat. Luontoretkillä tutustumme lähimetsään ja sen leikkimahdollisuuksiin.
- Lapsi oppii nauttimaan luonnosta, kunnioittamaan elämää, huolehtimaan lähiympäristöstään ja ymmärtämään oman toimintansa vaikutukset.

Historiallis-yhteiskunnallinen ajattelu ja ymmärtäminen

- Tutustutaan lapsen omaan historiaan ja perheeseen. Vanhempien ja isovanhempien avulla saadaan tietoa lapsen lähimenneisyydestä ja valokuvat kertovat esim. lapsen vauva -ajasta
- Päiväkodissamme on omat juhlaperinteet lauluineen ja leikkeineen.
- Suomalaista kansanperinnettä: sadut, lorut ja köröttelyt
- Tutustumme lähiympäristön kohteisiin ja nähtävyyksiin. Museokorttelissa vierailut ja aseman museoveturi ovat kiinnostavia tutustumiskohteita. Vierailimme myös kaupungin keskustan palvelukohteissa; kirjastossa, torilla, poliisi- ja palolaitoksella ja Manskin tapahtumissa.

Esteettinen ajattelu ja ymmärtäminen

- Meille on tärkeää kodikas ja viihtyisä ympäristö, jota rakennamme yhdessä lasten kanssa.
- Esteettiset kokemukset syntyvät lapselle havaitsemisen, kuuntelemisen, tuntemisen ja luomisen mutta myös kuvittelun avulla.
- Olennaista on elämyksellisyys, kokemuksellisuus ja tunteet.
- Päiväkodin keskeinen sijainti antaa meille mahdollisuuden osallistua kaupungin järjestämään lastenkulttuuri tarjontaan.

Eettinen- uskonnollis- katsomuksellinen ajattelu ja ymmärtäminen

- Luodaan myönteinen ja turvallinen ilmapiiri, jossa lapsia ohjataan toisen ihmisen kunnioittamiseen, suvaitsevaisuuteen ja erilaisuuden hyväksymiseen.
- Lapsia ohjataan ottamaan vastuuta itsestä ja omasta toiminnastaan, sekä ottamaan toiset huomioon. Lasten jokapäiväinen elämä sisältää tilanteita ja tapahtumia, joita voidaan tarkastella ja pohtia oikean ja väärän, hyvän ja pahan, totuuden ja valheen näkökulmista.
- Myös oikeudenmukaisuuden, tasa- arvon, kunnioituksen ja vapauden kysymyksiä voidaan käsitellä luontevasti päivittäisten tapahtumien yhteydessä.
- Olennaista on ottaa huomioon lasten kehitystaso. Pelot, ahdistus ja syyllisyys kuuluvat myös lasten elämään. Niitä käsitellään lasten kanssa niin, että lapsi voi tuntea olonsa turvalliseksi.
- Lapselle tarjotaan mahdollisuus hiljaisuuteen ja ihmettelyyn, kyselemiseen ja pohdintaan.
- Päiväkodissa pidetään seurakunnan järjestämää pyhäkoulua ja käymme järjestetyissä lapsikirkkoissa.

Lapsen omassa Vasussa sovitaan vanhempien kanssa yhdessä uskonnollis-katsomuksellisesta lapsikohtaisesta sisällöstä.

12 MITEN SEURAAMME JA KEHITÄMME TOIMINTAAMME

Teemme työyhteisössä jatkuvaa itsearviointia pysähtymällä miettimään, tutkimaan ja keskustelemaan yhdessä työyhteisön kanssa elettyä ja tehtyä työtä. Tämä johtaa kaikkien sitoutumiseen yhteisiin tavoitteisiin ja toimintatapoihin.

Tulevan suunnittelussa lähdetään liikkeelle samasta periaatteesta. Suunnittelussa lähdetään liikkeelle tämän päivän arjesta eilisen kokemuksen kautta huomiseen.

Reflektointi on asioiden perusteellista pohdintaa ja arviointia suhteessa kokemuksiin. Työyhteisöön muodostuu tietynlainen yhteinen tapa toimia eri tilanteissa - toimintakulttuuri, jota voi muuttaa yhteisen reflektoinnin, arvioinnin, keskustelun ja oppimisen avulla.

Henkilöstön ammattitaidosta on pidettävä huolta jatkuvalla koulutuksella. Koulutuksen yhtenä keskeisenä tavoitteena on saada aikaan henkilöstössä halukkuus oman itsensä kehittämiseen.

Arviointia suoritetaan monella tasolla, se koskee tavoitteita, menetelmiä sekä erilaisia työtapoja. Arviointi kohdistuu myös moneen kohteeseen, se voi koskea koko työyhteisöä, yksittäistä lasta, henkilökuntaan tai koko organisaatiota.

Havainnointi ja dokumentointi

Leikkiä ja toimintaa havainnoimalla ja dokumentoimalla aikuiset saavat arvokasta tietoa mm. lapsen temperamentista, mielenkiinnon kohteista, sosiaalisista suhteista ja vahvuuksista.

Dokumentoinnin avulla opitaan tuntemaan lapset paremmin omine mielipiteineen, kysymyksineen, tietoineen, tunteineen, taitoineen ja kokemuksineen.

Dokumentoiden näkymätön tulee näkyväksi

Havainnointi perustuu siihen, mitä lapsi jo osaa, mitkä ovat hänen vahvuutensa jne. Lapsen kehityksen tuntevat aikuiset tunnistavat myös ne kehityksen osa-alueet, joissa tarvitaan harjoitusta. Havainnointi on perustana toiminnan suunnittelulle lapsiryhmässä; toiminnan tavoitteet, työskentelytavat, toimintaympäristön muokkaaminen, pienryhmiin jakaminen jne. lähtevät sen hetkisen lapsiryhmän tarpeista. Erilaiset teemat ja projektit saavat yleensä alkunsa lasten pohdinnoista ja mielenkiinnon kohteista.

Lapsen toimintaa ja leikkiä havainnoidaan säännöllisesti
Lasten töistä voidaan ottaa valokuvia liitettäväksi lapsen kansioon.

Lapsen kansio

Kansioon kerätään lapsen kanssa yhdessä mm. lapsen töitä, ajatuksia, omia tarinoita ja valokuvia. Mitä isommasta lapsesta on kyse, sitä enemmän hän itse kokoaa kansiotaan. Kasvun kansio on myös hyvä yhteistyön väline vanhempien kanssa. Kansio on myös lapsen käytössä.

Sadutus

Sadutus havainnoinnin välineenä perustuu saduttajan ja kertojan väliseen vuorovaikutukseen. Lapsi saa kertoa sadun, tarinan tai jutun ja aikuinen kirjaa sen ylös ollen aidosti kiinnostunut ja kuuntelee mitä lapsi haluaa kertoa.

Kaikkia lapsia sadutetaan yksilötasolla. Varmistetaan lapsen yksilöllinen huomiointi ja tutustutaan lapseen.

Lehti

Päiväkodin oma lehti ilmestyy vähintään kerran toimintakaudessa. Sitä voi käyttää esim. toiminnan esittelyyn, kun uusia lapsia tulee tutustumaan päiväkotiin.

Asiakkaiden tarpeiden kartoituskysely

Syys-lokakuussa päiväkodissa tehdään asiakkaan tarpeiden kartoituskysely. Kartoituksen perusteella päiväkodin toimintasuunnitelman painotusalueita tarkennetaan vanhempien näkemyksiä ja tarpeita vastaavaksi. Vanhempien ajatuksia ja toiveita kuullaan aktiivisesti jokapäiväisessä toiminnassa ja lapsen Vasun laadinnassa ja päivittämisessä.

Asiakaspalautteet

Keväisin helmikuussa teetetään joka toinen vuosi vanhemmille laajempi asiakastyytyväisyyskysely. Tämä kysely on päiväkotien yhteinen.

Päiväkodeissa on vihko/kansio, johon kirjataan asiakkaiden palautteet. Ne käsitellään yhdessä päiväkotien viikko- tai iltapalaverissa. Nopeat asiat käsitellään ja tiedotetaan heti.

Pedagogisen toiminnan arviointi

Jokaisessa tiimissä on vakiintuneena toimintatapana kuukausiarviointi, jonka perusteella voidaan paitsi arvioida mennyttä kuukautta myös luoda tavoitteita seuraavalle jaksolle.

Vanhempien kanssa käydyissä Lapsen Vasun laadinnassa ja päivittämisessä arvioidaan kunkin lapsen hoitosuhdetta tarkemmin.

Lapset arvioinnissa mukana

Pyrimme siihen, että lapset osallistuvat toiminnan arviointiin mahdollisuuksien mukaan. Otamme vastaan lasten palautetta jokapäiväisessä toiminnassa, sadutuksessa jne.

Käytössämme on myös TOUKKAPELI, jossa lapsi arvioi omaa hoitosuhdettaan. TOUKKAPELIN yhteenveto liitetään lapsen Vasuun.

LIITE 1. PÄIVÄKOTITOIMINTAA OHJAAVAT ASIAKIRJAT

Varhaiskasvatusta ohjataan sekä valtakunnallisilla että kunnan omilla asiakirjoilla.

Valtakunnallinen ohjaus:

- lasten päivähoitoa ja esiopetusta koskevat lait ja asetukset määrittävät varhaiskasvatuksen ja siihen sisältyvän esiopetuksen toteuttamista
- varhaiskasvatuksen valtakunnalliset linjaukset sisältävät yhteiskunnan järjestämän ja valvoman varhaiskasvatuksen keskeiset periaatteet ja kehittämisen painopisteet
- varhaiskasvatuksen perusteet ohjaavat valtakunnallisesti varhaiskasvatuksen sisältöä, laatua ja kuntien varhaiskasvatussuunnitelmien laatimista
- esiopetuksen opetussuunnitelman perusteet ohjaat valtakunnallisesti esiopetuksen sisältöä, laatua ja paikallisten opetussuunnitelmien laatimista

Kunnallinen ohjaus:

- Kunnan varhaiskasvatuksen linjaukset ja strategiat (usein osana kunnan lapsipoliittista ohjelmaa)
- Kunnan laatima varhaiskasvatussuunnitelma (perustuu valtakunnallisiin perusteisiin)
- kunnan esiopetuksen opetussuunnitelma ja varhaiskasvatussuunnitelma
- yksikön varhaiskasvatussuunnitelma (esim. päiväkodin oma suunnitelma)
- lapsen varhaiskasvatussuunnitelma ja lapsen esiopetuksen suunnitelma laaditaan yhdessä vanhempien kanssa ja ne ohjaavat lapsikohtaisesti varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen toteutumista

Kiitämme kuvitukseen osallistuneita:

Elisa Jäntti 5v
Kirsikka Salmi 4v
Liina Heikkinen 5v
Iivo Hyökki 5v

